

ODLUKA i NALAZI

Datum usvajanja: 21. april 2015. god.

**Slučajevi br. 2013-05; 2013-06; 2013-07; 2013-08; 2013-09; 2013-10;
2013-11, 2013-12; 2013-13; 2013-14**

K, L, M, N, O, P, Q, R, S & T (od K do T)

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 21. aprila 2015. godine sa sledećim članovima:

Gđa Magda MIERZEWSKA, predsedavajući član
Gdin Guénaël METTRAUX, član
Gđa Katja DOMINIK, član

Uz asistenciju
G-din John J. RYAN, viši pravni službenik
Gđa Joanna MARSZALIK, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 15. januara 2013. godine,

Nakon većanja, odlučila sledeće:

PROCEDURA

1. Žalbe od K do T su registrovane 07. juna 2013. godine.
2. Kako bi zaštitili bezbednost, privatnost i identitet podnosilaca žalbi, Komisija je odlučila, *proprio motu*, da se podnosiocima žalbi obraća sa K, L, M, N, O, P, Q, R, S i T.

3. Dana 08. aprila 2014. godine Komisija je odlučila da o dotičnoj žalbi obavesti Šefa Misije EULEX na Kosovu, pozvavši ga tom prilikom da pošalje pismenim putem svoja zapažanja povodom iste.
4. Komisija je žalbe od K do T prosledila zajedno, bez obzira na mogućnost da se kasnije naloži formalno udruživanje slučajeva shodno pravilu 20. Pravidnika o radu Komisije. Takođe je odlučeno da se ispita osnovanost žalbi kao i njihova prihvatljivost (pravilo 30. par. 1. i 2. Pravidnika o radu Komisije, u daljem tekstu PRK).
5. Zapažanja šefa misije su dobijena 06. juna 2014. godine nakon čega su prevedena i prosleđena žaliocima radi njihovih naknadnih zapažanja.
6. Dana 18. septembra 2014. godine žalioци su poslali svoja naknadna zapažanja, koja su poslata šefu misije radi informisanja. Nisu tražena nikakva naknadna zapažanja.
7. Ovim putem Komisija izriče formalno udruživanje ovih deset slučajeva (od K do T) shodno pravilu 20. PRK-a.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

8. Komisija nije pokušala da utvrdi ko je počinio sporno maltretiranje, niti je proverila da li se svi navodi koje su iznele strane mogu nezavisno utvrditi. Komisija je ograničila svoju činjeničnu odluku na pitanje šta je neophodno i relevantno kako bi se donela odluka povodom datog pitanja.

Podnesci od strane žalilaca

9. Dana 7. januara 2013. godine, podnosioci žalbi su se uputili iz Leposavića ka Gračanici kako bi prisustvovali Božićnoj Liturgiji koja se održavala u Manastiru Gračanica.
10. Kada se liturgija završila, podnosioci žalbi su otišli do zgrade "Radio Gračanica" gde su trebali da se sretnu sa nekim svojim prijateljima kako bi organizovali zajednički povratak u Leposavić. Podnosiocima žalbi je prišla Kosovska policija (čitaj KP) ispred zgrade "Radio Gračanica" i zatražila im je da pokažu svoje lične isprave. Nakon provere njihovih dokumenata, policajci KP-a su naredili podnosiocima žalbi da ih prate do policijske stanice, navodno zato što nisu imali kosovske lične isprave. Jedan od policajaca KP-a im je rekao da će policija koristiti silu ukoliko je potrebno.
11. U policijskoj stanici u Gračanici policajci KP-a su detaljno pretresli podnosiocima žalbi kao i njihova vozila. Nakon toga, "bez ikakvog

objašnjenja, lišeni smo slobode, oni su nam stavili lisice i poslali nas u policijskoj stanici br. 2. u Prištini”.

12. Podnosioci žalbi tvrde da *“sve vreme boravka [u pritvor] mi smo fizički i psihički maltretirani. U policijskoj stanici smo tučeni, vređali su nas, nisu nam dozvolili da koristimo toalet, čak nam nisu dali ni vodu”*. Te iste noći kasnije uveče, podnosioci žalbi su prebačeni u centralnoj policijskoj stanici, gde su proveli noć u pritvoru bez ikakve hrane i vode. Navodi se da je, tada, određen broj novinara i članova policije EULEX-a bilo prisutno na ulazu policijske stanice.
13. Narednog jutra, podnosiocima žalbi su pripadnici regionalne specijalne operativne grupe (ROSU) naredili da napuste svoje zatvorske ćelije. Zatim su podnosioci žalbi vezali lisicama. Nakon toga, podnosioci žalbi tvrde da je *“nekih 15 pripadnika [ROSU] nas prebilo, šamarali su nas, udarali su nas različitim predmetima, pljuvali nas, provali, i to se nastavilo u vozilu celim putem do suda [podnosioci žalbi nisu naveli do kog suda] kada su uzeli pištolj i pretili [jednom od žalioaca] da će ga ubiti ukoliko ne izgovori da je “Kosovo nezavisna država”*. Zatim su žalioци predati pred sud. Saslušanje pred istražnim sudijom je trajalo do kasno u noć. Žalioци su *“oslobođeni svih optužbi”*. Žalioцима nisu predočili nikakve detalje o navodnim optužbama. Podnosioci žalbi nisu podneli nikakav dokument koji se tiče njihovog zadržavanja u pritvor ili o naknadnim sudskim postupcima. Izgleda da oni i ne poseduju takve dokumente.
14. Podnosioci žalbi tvrde da je opšte poznato da, za period od 48 časova (od 7. do 8. januara 2013. god.), brutalno su pretučeni i da je jedan od njih *“u zgradi suda, naime u toaletu, tako jako pretučen od strane članova ROSU-e tako da je morao hitno da bude prebačen u kliničko-bolnički centar u Beograd zbog ozbiljnosti povreda”*. Ostali žalioци su medicinski zbrinuti u bolnici u Mitrovici a žalioци su i obezbedili detaljnu medicinsku dokumentaciju u pogledu pomenutih zdravstvenih zbrinjavanja.
15. Podnosioci žalbi tvrde da su *“ubeđeni da je EULEX bio upoznat sa svime što se dešavalo, od fizičkog i psihičkog maltretiranja pa sve do samog početka kada smo došli u Gračanicu, pošto smo u nekoliko navrata videli njihove pripadnike”*. Isto tako, opšta javnost je bila upoznata o hapšenju *“Srba”* u Prištini, *“tako da su pripadnici Misije EULEX-a mogli da pretpostave da je bilo mogućnosti da ćemo biti maltretirani imajući u vidu političku bezbednosnu situaciju na Kosovu”*.
16. Podnosioci žalbi tvrde da su u EULEX-u unapred znali za obeležavanje Srpskog Pravoslavnog Božića i shodno tome su trebali da preduzmu radi predostrožnosti dodatne mere bezbednosti, imajući u vidu da tog dana značajan broj ljudi širom Kosova dolazi u Manastir Gračanica. Dalje tvrde da je *“EULEX sve vreme bio neutralan i nezainteresovan, tako da su svojim ne-delovanjem doprineli kršenju naših osnovnih ljudskih prava i sloboda”*.

Podnesci i angažovanje od strane EULEX-a

17. Policijskim službenicima iz EULEX-a je dodeljen zadatak da budu u pratnji konvoja A.V., šefa kancelarije za Kosovo i Metohiju vlade Republike Srbije tokom njegovog boravka na Kosovo. Dotični je prisustvovao proslavi u Manastiru Gračanica/Gračanicë na dan 07. januar 2013. godine. Policijski službenici iz EULEX-a su dotičnog otpratili do manastira ali nisu bili prisutni tokom liturgije, nameravajući da se sretnu sa A.V. nakon liturgije u 14.00 časova.
18. Policijski službenici iz EULEX-a nisu bili svedoci hapšenja koje je izvršeno nad žaliocima. EULEX je obavešten o događaju u roku od jednog sata od strane KP-a. Prema informacijama koje je KP u toj fazi pružila, žalioци su nosili crnu odeću koja "liči na uniforme". To je navelo KP da poveruje da su oni tim obezbeđenja A.V.-a. Žalioци su odvedeni u Regionalnu istražnu jedinicu KP-a u Prištini radi identifikacije i provere. Njima su dodeljeni branioci i ispitani su kao osumnjičeni.
19. EULEX-ovi policijski službenici koji su bili u pratnji A.V. saznali su o hapšenju onog trenutka kada su se vratili u manastir, oko 12.30 časova.
20. Istog dana su dvojica EULEX-ovih policijskih službenika iz divizije za jačanje posetili regionalnu istražnu jedinicu. Službenici EULEX-a su dalje pratili rad KP u obradi žalilaca, obaveštenju o njihovim pravima, slikanju i uzimanju otisaka prstiju i ispitivanju. Pritvor istih je naknadno odobren od strane tužioca. Niti žalioци a ni EULEX nisu dostavili Komisiji bilo kakve informacije o prirodi sumnje protiv žalilaca.
21. Službenici EULEX-a su procenili da se prema žaliocima dobro postupalo i da su njihova prava poštovana. Oni su takođe bili zadovoljni što je slučaj vođen profesionalno i ekspeditivno.
22. Dana 08. januara 2013. godine, negde oko 15:00 časova, žalioци su izvedeni pred Prištinski Sud za Prekršaje. Dvojica policajaca iz EULEX-a su poslani u sud da proprate. Službenici iz EULEX-a su pratili dva saslušanja. Žalioци nisu pokazivali znake straha ili bilo čega drugog što bi dovelo do zabrinutosti. Niko od žalilaca nije spomenuo ništa u vezi toga da su maltretirani na bilo koji način ili odali bilo koji znak fizičke povrede. U podnescima strane nisu dostavile nikakve detalje o odlukama koje je sud doneo.
23. Nešto kasnije iste večeri žalioци su pušteni iz pritvora a dvojicu žalilaca su njihovi advokati odveli na sever sa navodnom potrebom za medicinskim zbrinjavanjem. Nakon što su pušteni iz pritvora EULEX je dobio informaciju o navodnim maltretiranjima i prosledili su istu informaciju, prema hijerarhijskom sklopu, EULEX-u. Nekoliko Službenika iz divizije za jačanja pri EULEX-u se sastalo sa preostalim žaliocima u manastiru u Gračanici. Objasnili su im da je svrha njihove posete prikupljanje informacija, ne dokaza za krivičnu istragu i bilo

koje pritužbe u vezi njihovog maltretiranja trebaju se prijaviti policijskom inspektoratu Kosova.

24. Žalioci su objasnili da nemaju pritužbe na ponašanje KP policajaca koji su sproveli njihovo hapšenje. Tokom vremena provedenog u regionalnoj istražnoj jedinici prema njima je postupano pravično. Batinanje je počelo pre nego su izvedeni pred sud. Dovođeni su stepenicama pojedinačno. Tu su ih policajci čekali i udarali i šutirali ih. Nakon toga su prebačeni do suda, gde je jedan od žalilaca ponovo pretučen u kupaćem. Žaliocu veruju da su počinioci pripadali specijalnoj jedinici kosovske policije, ROSU. Službenici iz EULEX-a su naveli da žalioци nisu imali vidljive povrede od batinanja. Oni su odbili da ih pregledaju EULEX-ovi doktori.
25. Službenici EULEX-a su naveli da su se žalioци bojali daljeg kontakta sa KP-om a shodno tome bili su i skeptični da kontaktiraju policijski inspektorat. Međutim, izgledali su zadovoljni interakcijom sa EULEX-om i naročito su izrazili svoju zahvalnost na njihovom angažovanju.
26. Jedan od službenika iz EULEX-a razgovarao je sa kolegom u KP-u i saznao da nije pokrenut nikakav zvanični postupak protiv navodnog maltretiranja. Službenik EULEX-a je posavetovao svoje kolege u kosovskoj policiji da je navodno maltretiranje, ukoliko je istinito, dovelo do ozbiljnih krivičnih dela i kršenja ljudskih prava.
27. Policajci iz EULEX-a su narednog dana otpratili žalioce do severnog dela Kosovske Mitrovice. Nakon toga su posetili jednog od žalioца, koji je tamo bio hospitalizovan. On je odbio da da izjavu, ali je dao dozvolu svom lekaru i porodici da razgovaraju sa EULEX-om. Oni su naveli da je žalilac pretrpeo ozbiljne povrede unutrašnjih organa zbog batina koje je dobio u policijskoj stanici.
28. Dokumentacija koja je prikupljena tokom ovih događaja je na kraju prosleđena izvršnoj diviziji EULEX-a.
29. Bila je jedna istraga koju je otpočeo Kosovski policijski inspektorat. EULEX je imenovao tužioca koji će voditi istragu. Istraga je kasnije vođena od strane međunarodnog tužioca iz Osnovnog Tužilaštva zajedno sa udruženim timom koji uključuje istražitelje iz policijskog inspektorata i policije EULEX-a.
30. Dana 11. decembra 2013. godine jedanaest članova iz jedinice za specijalne operacije kosovske policije (čitaj: ROSU) je optuženo za maltretiranje tokom sprovođenja svojih službenih dužnosti, napad i pretnje. Postupak protiv njih je na čekanju pred osnovnim sudom u Prištini.

II. RELEVANTAN PRIMENLJIV ZAKON

Udruženi postupak

31. Relevantni izvodi iz Članova 2. i 3. Udruženog Postupka Evropskog Saveta 2008/124/CFSP koji datira od 04. februara 2008. godine, o Misiji vladavine prava Evropske Unije na Kosovu, EULEX KOSOVO (u tekstu: Udruženi postupak), glasi kao što sledi:

Član 2. Izjava Misije

EULEX na KOSOVU pomaže kosovskim institucijama, pravosudnim organima i organima gonjenja u njihovom napretku ka održivosti i odgovornosti i u budućem razvijanju i jačanju nezavisnog multietničkog pravosudnog sistema i multietničke policije i službe carine, obezbeđujući da ove institucije budu bez političkog uticaja i da budu privržene međunarodno priznatim standardima i najboljoj evropskoj praksi.

EULEX na KOSOVU, u punoj saradnji sa Programima Pomoći Evropske Komisije, vrši svoj mandat nadgledanjem, praćenjem i savetovanjem zadržavši određene izvršne nadležnosti.

Član 3. Zadaci

U cilju ispunjenja izjave misije koja je prikazana u članu 2. EULEX na Kosovu će:

(a) nadgledati, podučavati i savetovati nadležne kosovske institucije u svim oblastima koje se odnose na vladavinu prava (uključujući i carinsku službu), dok će u isto vreme zadržati određene izvršne odgovornosti;

...

(d) obezbediti da slučajevi ratnih zločina, terorizma, organizovanog kriminala, korupcije, među-etničkog kriminala, finansijskog/privrednog kriminala i ostala krivična dela budu pravilno istražena/i, lica krivično gonjena, da se donesu pravilne presude i iste budu sprovedene, u skladu sa zakonom na snazi, uključivši, shodno tome, međunarodne istražitelje, tužioce i sudije zajedno sa kosovskim istražiteljima, tužiocima i sudijama ili samostalno i preduzimanjem mera, shodno nameni, uključujući stvaranje struktura saradnje i koordinacije između policije i organa tužilaštva;

(e) doprineti jačanju saradnje i koordinacije preko celokupnog sudskog procesa, naročito u oblasti organizovanog kriminala;

(f) doprineti borbi protiv korupcije, prevare i finansijskog kriminala;

III. ŽALBE

32. Žalioци tvrde da su sledeći članovi Evropske konvencije za ljudska prava i osnovne slobode (čitaj: Konvencija) prekršeni:
- Član 3. Konvencije (zabrana mučenja, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja);
 - Član 5. Konvencije (pravo na slobodu i bezbednost);
 - Član 9. Konvencije (sloboda mišljenja, savesti i veroispovesti);
 - Član 14. Konvencije (zabrana diskriminacije).

ZAKON

33. Žalioци tvrde da je EULEX svojim postupcima povredio član 9. i član 2. Protokola br. 4. date Konvencije. Ove odredbe, u meri u kojoj su relevantne, glase:

Član 3.

Niko ne sme biti predmet mučenja ili neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja.

Član 5.

1. Svako ima pravo na slobodu i bezbednost ličnosti. Niko neće biti lišen slobode osim u sledećim slučajevima i u skladu sa zakonom propisanim postupkom:

....

(c) zakonito hapšenje ili lišenje slobode radi privođenja lica pred nadležne organe zbog opravdane sumnje da je izvršilo krivično delo, ili kada se to opravdano smatra potrebnim da bi se sprečilo izvršenje krivičnog dela ili bekstvo po njegovom izvršenju;

....

2. Svako ko je uhapšen biće odmah i na jeziku koji razume, obavešten o razlozima za njegovo hapšenje i o svakoj optužbi protiv njega.

3. Svako ko je uhapšen ili lišen slobode shodno odredbama stava 1 tačka (c) ovog člana biće bez odlaganja izveden pred sudiju ili drugo službeno lice zakonom određeno da vrši sudske funkcije, i imaće pravo da mu se sudi u razumnom roku, ili da bude oslobođen do suđenja. Puštanje na slobodu može se usloviti jemstvima da će se lice pojaviti na suđenju.

.....

Član 9.

„1. Svako ima pravo na slobodu misli, savesti i veroispovesti; ovo pravo uključuje slobodu promene vere ili uverenja i slobodu čoveka da, bilo sam, ili zajedno s drugima, javno ili privatno, ispoljava veru ili uverenje molitvom, propovedi, običajima i obredom.

2. Sloboda ispovedanja vere ili ubeđenja može biti podvrgnuta samo onim ograničenjima koja su propisana zakonom i neophodna u demokratskom društvu u interesu javne bezbednosti, radi zaštite javnog reda, zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.“

Član 14.

Uživanje prava i sloboda predviđenih u ovoj Konvenciji obezbeđuje se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, veroispovest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno poreklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.

Podnesci od strane stranaka

34. U svojim podnescima ŠM navodi da nije sporno to da su podnosioci žalbi bili lišeni slobode. Međutim, on dalje tvrdi da međunarodni instrumenti i kosovsko zakonodavstvo dozvoljavaju da osoba bude lišena slobode pod uslovom da postoji sumnja da je dotični/a

počinio/la zločin. Konkretno u ovom slučaju, žalinci su uhapšeni pod sumnjom da su počinili krivično delo i ne postoji ništa što bi ukazalo na to da policajci koji su ih uhapsili nisu osnovano sumnjali da su isti počinili dela za koja su uhapšeni. Službenici iz EULEX-a koji su posetili žalioce u regionalnoj istražnoj jedinici nisu imali primedbi koje bi izneli svojim kosovskim kolegama, niti o činjenici da se hapšenje kao takvo desilo a niti o tome kako su žalinci obrađeni. Službenicima iz EULEX-a je bilo jasno da su žalinci bili obavešteni o razlozima hapšenja. Pritvor je potvrđen od strane tužioca istog dana i žalinci su veoma brzo, već narednog dana, izvedeni pred sud.

35. Što se tiče navoda o maltretiranju dok su bili u pritvoru, ŠM ne dovodi u pitanje samu činjenicu da je isto moglo da dovede do veoma ozbiljnog kršenja ljudskih prava. On navodi da određen broj EULEX-ovih izveštaja i naknadnih krivičnih istraga nagoveštavaju da se maltretiranje desilo. Ipak, ŠM tvrdi da navodni počinioци imaju pravo da se smatraju nevinim sve dokle god nadležni sud ne dokaže suprotno. Međutim, ŠM tvrdi da čak iako Komisija utvrdi da se navodno maltretiranje desilo, EULEX je svoju obavezu ispunio u vezi preduzimanja svih prikladnih koraka kako bi sprečili isto i kako bi reagovali, samom krivičnom istragom koja se desila. EULEX je konstantno preduzimao korake kako bi osigurali da se slučaj rešava na način kojim se poštuju ljudska prava. Oni su pratili kretanja žalilaca unutar teritorije Kosova i njihovu interakciju sa policijom i sudom. Oni nisu ostali sa žaliocima u regionalnoj istražnoj jedinici, iz informacija koje su bile dostupna, ta odluka je bila opravdana. Ništa ne postoji što ukazuje na to da se bilo kakvo maltretiranje desilo u toj fazi.
36. Predstavnici EULEX-a nisu bili prisutni nijednom od navodnih maltretiranja. Ukoliko Komisija utvrdi da su se ipak dogodila, EULEX to nije mogao da predvidi. Štaviše, u EULEX-u ne postoje zapisi o bilo kakvim neprijateljskim incidentima tokom božićne proslave prethodnih godina. Prema tome iz EULEX-a su uradili relativno sve što se moglo očekivati kako bi osigurali poštovanje prava žalilaca.
37. U svom odgovoru na pomenuta zapažanja, žalinci navode da veruju da je EULEX kao glavni garant za poštovanje ljudskih prava na Kosovu bio u obavezi da spreči kršenja njihovih osnovnih prava, koja su počinjena od strane članova KP čiji i sam EULEX prati. Oni naglašavaju da je EULEX bio dobro upoznat sa njihovim hapšenjem i da su o tome saznali relativno brzo. EULEX je posetio regionalnu istražnu jedinicu gde su otkrili da ne postoji ništa što bi navelo KP na zaključak da su žalinci počinili bilo kakvo krivično delo. Po mišljenju žalilaca to je trebalo da pruži nagoveštaj EULEX-u da bliže prate rad KP-a i tako spreče kršenje njihovih prava.
38. Žalinci zaključuju da su njihova osnovna ljudska prava prekršena od strane kosovske policije, i da EULEX, kao glavni garant za poštovanje ljudskih prava na Kosovu, svojim ne delovanjem snosi odgovornost.

Procena Komisije

Mandat Komisije (Pravilo 25. par. 1. Pravilnika o radu Komisije)

39. Kao stvar materijalnog prava, Komisija je ovlašćena da primenjuje instrumente za ljudska prava koji su 29. oktobra 2009. godine definisani EULEX-ovim Konceptom Odgovornosti o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava. Od posebne važnosti za rad Komisije jesu Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i Međunarodna povelja o građanskim i političkim pravima koje određuju minimalne standarde za zaštitu ljudskih prava koje javne vlasti moraju da garantuju u svim demokratskim pravnim sistemima.
40. Pre razmatranja osnovanosti žalbe Komisija mora da odluči da li da prihvati žalbu, uzevši u obzir kriterijume prihvatljivosti kao što su formulisani u pravilu 29. Pravilnika o radu Komisije.
41. Nikakva zapažanja stranke nisu dale u pogledu prihvatljivosti žalbe.
42. Shodno pravilu 25. paragraf 1. iz Pravilnika o radu, Komisija može da ispita žalbe koje se odnose na kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom sprovođenja svog izvršnog mandata. Izvršni mandat se odnosi na određena pitanja koja se tiču pravosuđa, policije i carine. Komisija neće razmatrati sudske postupke koji se vode pred sudovima na Kosovu.
43. Komisija je već konstatovala da postupci policije EULEX-a čine deo izvršnog mandata EULEX-a na Kosovu i samim tim spadaju unutar sfere mandata Komisije (vidi, npr., *Krlić protiv EULEX-a*, br. 2012-21, od 26. avgusta 2014. god., § 23; *Y protiv EULEX-a*, br. 2011-28, od 15. novembra 2012. god., § 35). Okolnosti ovog predmeta se odnose na postupke preduzete od strane policijskih službenika EULEX-a koji rade unutar Misije, tačnije u diviziji za jačanje.
44. Komisija je takođe konstatovala da sama činjenica da policijska operacija koja je tog dana vođena i koja spada unutar primarne odgovornosti kosovske policije ne isključuje činjenicu da se EULEX može smatrati odgovornom za svoje postupke ili neuspehe u meri u kojoj su isti imali uticaja na izvršni mandat EULEX-a. Pod takvim okolnostima, Komisija će naročito uzeti u obzir da li je bilo koji nedostatak koji se može pripisati EULEX-u doveo do kršenja prava ili je mogao da dovede do kršenja ljudskih prava žalilaca (*A, B, C i D protiv EULEX-a*, br. od 2012-09 do 2012-12, od 20. juna 2013. godine, § 45).

Prihvatljivost žalbe pod članom 5. Konvencije

45. Bez obzira na gore navedena zapažanja, Komisija ponavlja ono što je u nekoliko prilika konstatovala. U određenim okolnostima njihova nadležnost može da obuhvati odluke i postupke istražnih organa u krivičnim istragama čak i kada su iste predmet naknadnog sudskog

razmatranja. Komisija je mišljenja da bi mogla da ima nadležnost da ispita postupke i odluke gde predmetno pitanje tih postupaka i odluka koje se razmatraju dotiče pitanja ljudskih prava kao što su, npr., pravo na ličnu slobodu i bezbednost unutar značenja člana 5. date Konvencije. Međutim, Komisija bi jedino mogla da interveniše onda i kada se navodi o kršenju ljudskih prava koja se pripisuju tužiocu ne reše u potpunosti od strane nadležnih pravosudnih organa. (*Z protiv EULEX-a*, 2012-06, od 10. aprila 2013. god., par. 34). Komisija ne vidi razlog zašto se ovaj princip ne bi mogao primeniti i na postupke policije EULEX-a.

46. Osvrnuvši se na okolnosti trenutnog predmeta, Komisija konstatuje da su žalioци izvedeni pred prištinskim sudom za prekršaje dana 08. januara 2013. godine i oslobođeni istog dana uveče. Tom sudu je data mogućnost da ispita da li je njihovo hapšenje bilo zakonito i opravdano pod datim okolnostima. Međutim, nijedna od strana nisu dostavile Komisiji kopiju bilo kog relevantnog dokumenta kako bi podržali svoje argumente.
47. Imajući u vidu činjenicu da žalba podneta shodno članu 5. date Konvencije nije prikladno potkrepljena bilo kojim dokumentom koji je ključan za ispitivanje da li je sporno hapšenje bilo zakonito i opravdano, a samim tim i da li su postupci EULEX-a u vezi toga bili u skladu sa standardima određenim ovom odredbom, Komisija istu nalazi očigledno neosnovanom.

Navodno kršenje članova 3. 9. i 14. date Konvencije

48. Komisija će prvo ispitati žalbu pod članom 3.
49. Kao što je već navedeno od strane EULEX u slučaju *Bahadur i ostali protiv EULEX-a* (2011-02, od 14. septembra 2011. god., § 39) i ponovljeno od strane Komisije u slučaju *Kahrs protiv EULEX-a* (2012-16, od 10. aprila 2013. god., § 26 “policija EULEX-a zadržava korektivni kapacitet, koji je poseban oblik izvršnih ovlašćenja. Takva ovlašćenja se mogu koristiti nad bilo kojim kršenjem ljudskih prava i neprikladnim operativnim ili administrativnim odlukama koje donese kosovska policija”.
50. Komisija konstatuje da su policajci iz EULEX-a koji su bili prisutni tokom važnog događaja delovali u savetodavnom svojstvu i sproveli odgovornosti praćenja, podučavanja i savetovanja (MMA).
51. Komisija dalje konstatuje da aktivnosti MMA mogu da donesu pozitivnu obavezu da se preduzmu koraci onda kada je hitna intervencija potrebna u pogledu zaštićenih prava.
52. U tom pogledu Komisija nalazi relevantnim pristup koji je razvio Evropski sud za ljudska prava (čitaj: Sud) koji ukazuje da pod Konvencijom u određenim veoma dobro definisanim okolnostima

nastaje pozitivna obaveza na delu organa vlasti kako bi preduzeli preventivne operativne mere kako bi zaštitili pojedinca. S tim u vezi, Sud je konstatovao u smislu slučajeva koji se odnose na pravo na život da "imajući na umu poteškoće koje su uključene u rad policije u modernim društvima, nepredvidljivost ljudskog ponašanja i operativne izbore koji se moraju napraviti u pogledu prioriteta i izvora, jedna takva obaveza mora se interpretirati na način koji ne nameće nemoguće ili disproporcionalno breme na organe vlasti. Shodno tome, ne može svaka tvrdnja rizika po život da predstavlja za vlasti zahtev da shodno Konvenciji preduzmu operativne mere kako bi sprečili rizik od ostvarivanja istog. Još jedan relevantan faktor jeste potreba da se osigura da policija sprovodi svoja ovlašćenja kako bi kontrolisala i sprečila krivična dela na način koji u potpunosti poštuje proces i druge garancije koje s pravom nameću ograničenja na skup njihovih postupaka da istraže krivično delo i da počinioce izvedu pred licem pravde, uključujući i garancije koje su navedene u članovima 5. i 8. Konvencije" (vidi, među drugim odlukama, *Osman protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 28. oktobra 1998, § 115 isl.).

53. Imajući na umu ograničeni mandat EULEX-a Komisija prihvata činjenicu da se ista ne može smatrati odgovornom za neuspeh u garantovanju jedne efikasne zaštite ljudskih prava kao takvih na Kosovu i da se nemoguće ili disproporcionalno breme kao što je rad policije ne može nametnuti Misiji. Ipak, napomenuto je da je obaveza EULEX-a, prema Udruženom postupku Saveta, da osigura da svoje aktivnosti treba da sprovode u skladu sa međunarodnim standardima koji se tiču ljudskih prava (vidi član 3. (i), Udruženi postupak Saveta 2008/124/CFSP). Unutar značenja MMA obaveza službenika EULEX-a da deluju kako bi sprečili kršenja ljudskih prava može se reći da nastaje onda kada su obnbi suočeni sa pretnjom neposrednog i ozbiljnog kršenja prava pojedinca, bez obzira na predmetno pitanje dotičnog prava. Priroda odgovora treba da bude prikladna okolnostima i zauzvrat treba da zavisi od toga koje pravo ili prava su u pitanju i od ozbiljnost pretnji po ta prava (uporediti *Kahrs*, gore navedeno, §§ 30-31).
54. Ipak, imajući na umu poteškoće koje su uključene u radu policije u modernom društvu, nepredvidljivost ljudskog ponašanja i operativne izbore koji se moraju napraviti u pogledu prioriteta i izvora, jedna takva obaveza mora biti interpretirana na način koji ne nameće jedno nemoguće ili disproporcionalno breme na organe vlasti. Shodno tome, ne može svaki rizik po ljudska prava da nametne organima vlasti zahtev da preduzmu operativne mere kako bi sprečili da se taj rizik materijalizuje-ostvari (vidi, *između ostalog, Osman*, gore navedeno, § 116).
55. Pozivajući se na okolnosti konkretno ovog slučaja, Komisija zapaža da policajci iz EULEX-a nisu bili prisutni tokom materijalnih incidenata i o istima su saznali nakon izvesnog vremena. Oni nisu bili prisutni u trenutku hapšenja žalilaca, koje se desilo nedaleko od mesta gde se proslava događala, ali su onog trenutka kada su saznali za to pratili

iste do pritvornog centra. Oni su pratili i intervjuisali žalioce, koji u to vreme izgleda da nisu imali primedbi. Oni su bili zadovoljni tretmanom prema žalionicima i sve se odvijalo u skladu sa zakonom. Komisija prihvata da onda kada je EULEX posetio žalioce bili su u dobrom zdravstvenom stanju i nisu se žalili ni na kakvo maltretiranje.

56. Policajci iz EULEX-a su takođe bili prisutni i u sudu tokom saslušanja žalilaca a tom prilikom takođe nisu čuli nikakve žalbe od istih.
57. Onog trenutka kada su saznali o navodnom maltretiranju žalilaca policajci iz EULEX-a su intervjuisali žalioce i posavetovali ih o mogućim načinima da se počinioci istraže.
58. Po mišljenju Komisije žalioци nisu uspeli da ukažu na bilo koju odlučujuću fazu u toku događaja koja je dovela do njihovog maltretiranja za koje se može reći da su policajci EULEX-a znali ili su trebali da znaju da je njihovo postojanje ugroženo (vidi, *nasuprot*, A,B,C i D, § 47). Iako su u svojoj prvoj pritužbi naveli da su "sve vreme [u pritvoru, oni] bili fizički i psihički maltretirani", njihovi naknadni podnesci, EULEX-ovi izveštaji i optužnica (podneta jedino protiv službenika ROSU-e koji su bili prisutni tog dana na saslušanju) nagoveštavaju da se nije desilo maltretiranje sve do prevoza žalilaca na saslušanja.
59. Štaviše, nasuprot slučajeva *A,B,C i D*, nije prikazano da je postojala njeadekvatnost dodeljenih resursa od strane EULEX-a da nadgledaju događaje na dan Božića što bi doprinelo do navodnog kršenja prava žalilaca (uporediti *A,B,C i D*, § 61). Ovo je kako se navodi počinjeno od strane kosovske policije, unutar pritvornog centra. Komisija konstatuje da niti je traženo a nije ni moguće da kadar EULEX-a bude prisutan sve vreme pored kosovske policije i prati njihove postupke. Komisija smatra da je policija EULEX-a uradila sve što je bilo moguće u datim okolnostima.
60. Komisija dalje napominje da su istražni postupci preduzeti kako bi se rešila navodna kršenja ljudskih prava koja su navedena u žalbama. Udružena istraga od strane kosovske policije i EULEX-a pod nadzorom tužioca EULEX-a je otpočeta i navodni počinioci su optuženi. Slučaj protiv njih je trenutno na čekanju pred Osnovnim sudom u Prištini. Nije neophodno da Komisija za svrhu ovog slučaja, što se tiče navoda o nedostacima u EULEX-u, ima na raspolaganju informacije o osnovanosti krivičnog predmeta protiv kosovskih policajaca.
61. Imajući u vidu okolnosti predmeta viđenog u celini Komisija je mišljenja da situacija na koju se žalbe odnose nije dovela do kršenja člana 3. Konvencije koja se pripisuje EULEX-u.
62. Što se tiče nalaza pod članom 3., Komisija smatra da nije neophodno da se ispita žalba pod članom 9. i 14. date Konvencije, pošto nijedno posebno pitanje nije proisteklo pod tim odredbama.

IZ TIH RAZLOGA, KOMISIJA, JEDNOGLASNO

1. *Proglašava* žalbe pod članom 5. Konvencije neprihvatljivim pošto su neosnovane;
2. *Zaključuje* da nije došlo do povrede člana 3. Konvencije;
3. *Zaključuje* da nije potrebno da se slučaj ispita pod članom 9. i 14. date Konvencije.

U ime Komisije,

John J. RYAN
Viši pravni službenik

Magda MIERZEWSKA
Predsedavajući član